

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МОРЯКІВ

Н.Є. Огородник

Херсонська державна морська академія

В умовах відкритого та взаємопов'язаного світу соціально-освітня значущість англійської мови як інструменту міжнародної взаємодії суттєво зросла. З отриманням статусу обов'язкової кваліфікаційної складової професійної компетентності сучасного фахівця професійно орієнтоване навчання англійської мови на сьогодні стало одним із пріоритетних напрямків в оновленні освіти.

Зростання значення англійського спілкування у професійній діяльності моряків спричинює нагальну потребу в переоцінці місця та ролі англійської мови в навчальному процесі, перегляді підходів і технологій навчання, зміні способів навчальної взаємодії на занятті тощо. Забезпечити ефективність нової моделі навчального процесу, узгодженість усіх її складових, як-от цілей, методів, засобів й організаційних форм, мають принципи навчання. Як вихідні положення, що покликані регулювати і стратегію і тактику навчального процесу на будь-якому його етапі, саме вони забезпечують скерованість запроваджуваної методичної моделі на потрібний результат [1, с.110; 3, с. 40].

Зважаючи на наявність і застосування різних підходів до навчання англійської мови майбутніх моряків, закономірно, що кожен з них має свою специфічну першооснову, що забезпечує досягнення поставлених цілей. Отже, ефективна організація навчального процесу з англійської мови в контексті підготовки бакалаврів за спеціалізаціями *Експлуатація суднових енергетичних установок* та *Експлуатація суднового електрообладнання і засобів автоматики* залежно від застосовуваного підходу передбачає реалізацію таких принципів, що якнайкраще сприяють його результативності.

Так, за цією логікою, в основу реалізації комунікативного підходу покладено принцип комунікативності, що передбачає навчання англійського спілкування на основі модельованих типових ситуацій реального життя. Крім того, такі принципи, як особистісно-орієнтованості спрямованості навчання, інтегрованого навчання різних видів мовленнєвої діяльності та аспектів мови також вбачаються вкрай важливими для забезпечення ефективності комунікативного способу навчання [1, с. 115-117; 2, с. 86-87; 3, с. 93].

Компетентнісний підхід, спрямований на формування й розвиток англійської комунікативної компетентності майбутніх моряків у професійному спілкуванні, значною мірою базується на принципі врахування індивідуальних особливостей курсантів, якими суттєво визначається успішність цього процесу. Реалізація принципу автономності, або самостійності курсантів, як запорука успіхів у їх подальшому неперервному навчанні, так само позитивно позначається на розвитку й удосконаленні професійно орієнтованої компетентності в англійському спілкуванні через сформовані навички та вміння самостійної роботи з фаховою мовою, як-от термінологією, вузько галузевою та

міжгалузевою лексикою, професіоналізмами, специфічною побудовою речень і цілих дискурсів тощо [1, с. 121; 2, с. 86].

Упровадженню культурологічного підходу сприятиме принцип взаємо пов'язаного навчання мови і культури, коли робота з мовним матеріалом (лексичними одиницями, граматичними явищами, композицією мовленнєвих актів) відбувається у нерозривному зв'язку із втіленими в них культурними цінностями [1, с. 118]. З метою ефективної інтерпретації фактів мови і культури залучають ще й принцип «діалогу культур», що передбачає застосування мови в рамках певного культурного, або полікультурного контексту, як-от на борту сучасного торговельного судна, а також принцип автентичності навчальних матеріалів, які мають бути реальним продуктом мовленнєвої діяльності носіїв мови та водночас повинні мати високу комунікативну і лінгвосоціокультурну цінність.

Продуктивним напрямком у руслі професійно орієнтованого підходу логічно виступає принцип професійної спрямованості англomовного навчального спілкування, орієнтований на засвоєння мови спеціальності як сукупності засобів, що забезпечують комунікативні потреби майбутніх моряків в обраній ними сфері комунікації. Заснований на взаємодії різних дисциплін у формуванні англomовної професійної комунікативної компетентності курсантів принцип міжпредметної координації, що передбачає узгодженість тем різних дисциплін задля можливості їх об'єднання в єдину систему знань, суттєво покращує умови для подальшого застосування набутих знань під час фахової комунікації, а також уможлиблює отримання нових знань на основі встановлених взаємозв'язків [1, с. 113-114, 121-122].

Очевидно, що кожен з принципів покликаний сприяти підвищенню ефективності процесу формування комунікативної компетентності майбутніх моряків під час англomовного професійного спілкування. Втім, впроваджувані системно вони забезпечують всебічний розвиток і вдосконалення всіх складових англomовної комунікативної мовленнєвої компетентності, сприяючи гармонізації докладених навчальних зусиль і підвищенню рівня підготовки з англійської мови.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ за загальн. ред. С.Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
2. Основы методики обучения иностранным языкам : учебное пособие / Н.Д. Гальскова, А.П. Василевич, Н.Ф. Коряковцева, Н.В. Акимова. – Москва : КНОРУС, 2017. – 390 с.
3. Тарнопольський О.Б. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник / О.Б. Тарнопольський, М.Р. Кабанова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. – 256 с.

Bihych, O. B., Borysko, N. F., Borets'ka, H. E., Haponova, S. V., Maier, N. V., Nikolaieva, S. Yu., Oliinyk, T. O., ... (2013) Methods of teaching foreign languages and cultures: theory and practice: a textbook for students of classical, pedagogical and linguistic universities. Kyiv: Lenvit (in Ukrainian).

Tarnopol's'kyj, O. B., Kabanova, M. R. (2019) Methods of teaching foreign languages and their aspects in higher education: a textbook. Dnipro: Alfred Nobel University (in Ukrainian).

Gal'skova, N.D., Vasilevich, A.P., Korjakovceva, N.F., Akimova, N.V. (2017) The basics of teaching foreign languages: a training manual. Moskva: KNORUS (in Russian).

Metodyka vykladannia inozemnykh mov ta ikh aspektiv u vyschij shkoli: pidruchnyk / O.B. Tarnopol's'kyj, M.R. Kabanova. – Dnipro: Universytet imeni Al'freda Nobelia, 2019. – 256 s.

Osnovy metodiki obuchenija inostrannym jazykam : uchebnoe posobie / N.D. Gal'skova, A.P. Vasilevich, N.F. Korjakovceva, N.V. Akimova. – Moskva : KNORUS, 2017. – 390 s.

Бігич, О.Б., Бориско, Н.Ф., Борецька, Г.Е., Гапонова, С.В., Майер, Н.В., Ніколаєва, С.Ю., Олійник, Т.О., ...

Metodyka navchannia inozemnykh mov i kul'tur: teoriia i praktyka: pidruchnyk dlia stud. klasychnykh, pedahohichnykh i lnhvistychnykh universytetiv / Bihych O.B., Borysko N.F., Borets'ka H.E. ta in../ za zahal'n. red. S.Yu. Nikolaievoi. – K. : Lenvit, 2013. – 590 s.